

Привет

Как тебя зовут?

Кто это?

Poznajemy samogłoski jotowane: E e, Ę ę

Katarzyna Leśniak
Piotr Tokarz

Scenariusz lekcji

Poradnik metodyczny do programu nauczania języka rosyjskiego
dla I etapu edukacyjnego (klasy I–III szkoły podstawowej)

opracowany w ramach projektu:

„Tworzenie zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2022

Redakcja merytoryczna: Beata Luc
Redakcja językowa i korekta: Eduexpert sp. z o.o.
Projekt graficzny i projekt okładki: Eduexpert sp. z o.o.
Redakcja techniczna i skład: Eduexpert sp. z o.o.

Weryfikacja i odbiór niniejszej publikacji: Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie

w ramach projektu: *Weryfikacja i odbiór zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy*

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2022

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl

Przedmiot:

język rosyjski

Temat lekcji:

Poznajemy samogłoski jotowane: E e, Ё ё.

Klasa, czas trwania zajęć:

II, 45 minut

Cele ogólne:

- wprowadzenie dwóch pierwszych liter jotowanych,
- kształtowanie poprawnej wymowy wysłuchanych głosek,
- kształtowanie poprawnego czytania poznanych liter,
- rozumienie nowych głosek oraz kojarzenie ich z odpowiadającymi im literami drukowanymi oraz pisanymi,

Cele operacyjne**Uczeń:**

- pisze po śladzie i samodzielnie zapisuje poznane litery (X.5.1),
- odwzorowuje sposób łączenia samogłosek jotowanych (X.5.1),
- wymawia poprawnie samogłoski jotowane (X.4.1),
- rozpoznaje i łączy ze sobą litery drukowane i pisane (X.3.1);
- przepisuje według wzoru (X.5.1),
- podpisuje obrazki (X.5.2),

NaCoBeZU („na co będę zwracać uwagę”):

- rozpoznaję i nazywam drukowane litery E, e, Ё, ё,
- rozpoznaję i nazywam pisane litery E, e, Ё, ё,
- zapisuję litery E, e, Ё, ё,
- przepisuję wyrazy z literami E, e, Ё, ё,
- podpisuję obrazki wyrazami.

Metody i techniki nauczania:

- metoda ruchowa,
- gra dydaktyczna,
- pokaz,
- metoda angażująca dotyk – masażyk,
- ćwiczenia śródlekcyjne.

Formy pracy:

- praca indywidualna,
- praca w grupach.

Środki dydaktyczne:

- alfabet demonstracyjny,
- ilustracje obrazkowe,

- tablica multimedialna,
- interaktywne ćwiczenia dydaktyczne,
- narzędzia cyfrowe,
- pudełko z piaskiem lub kaszą manną,
- kartoniki (czerwone i niebieskie),
- karty pracy przygotowane przez nauczyciela – nauka pisania liter.

OPIS PRZEBIEGU ZAJĘĆ

1. Powitanie, sprawdzenie obecności na lekcji oraz podanie uczniom celu lekcji: Poznanie samogłosek jotowanych E, e, Ё, ё.
2. Rozmowa na temat ilustracji przedstawiających choinkę i świerki (*ёли, ёлка*) – w nazwach tych wyrazów są głoski, których znak graficzny (litera) będzie wprowadzany (E, e, Ё, ё).
3. Analiza i synteza słuchowa wyrazu podstawowego (*ёли, ёлка*).
  - Nauczyciel prosi chętnego ucznia, aby podzielił wyraz *ёли* na sylaby w połączeniu z klaskaniem i powiedział, ile sylab ma ten wyraz. Następnie nauczyciel prosi, żeby wszyscy uczniowie wyklaskali wyraz *ёли*.
  - Kolejny uczeń ma za zadanie przegłosować wyraz *ёли* i powiedzieć, ile głosek jest w tym wyrazie. Następnie cała klasa chóralnie sylabizuje wyraz *ёли*. Nauczyciel pyta uczniów, gdzie słyszą głoskę „e” (na początku wyrazu, w środku czy na końcu).
  - Te same czynności wykonywane są w czasie analizy i syntezy wyrazu podstawowego *ёлка*.
4. Analiza i synteza wzrokowa wyrazu podstawowego (*ёли, ёлка*).
  - Nauczyciel prosi chętnego ucznia, żeby z wykorzystaniem kartoników (czerwone – samogłoski, niebieskie – spółgłoski) zbudował wyraz *ёли* (czerwony kartonik – e, niebieski kartonik – л, czerwony kartonik и). Kolejny uczeń podaje liczbę samogłosek i spółgłosek tego wyrazu. Następne dziecko zastępuje kartoniki znanymi, wcześniej wprowadzonymi literami (л, и) i wskazuje miejsce, gdzie w tym wyrazie znajduje się nowa litera.
  - Te same czynności wykonywane są podczas analizy i syntezy wzrokowej wyrazu *ёлка*.
5. Demonstracja nowej litery drukowanej małej i wielkiej: E, e, Ё, ё.
  - Z pomocą alfabetu demonstracyjnego nauczyciel przedstawia uczniom poznane litery.
6. Nauczyciel zastępuje nową literą (drukowaną) odpowiedni kartonik w modelu głoskowym wyrazu podstawowego.
7. Nauczyciel zleca uczniom wyszukanie w sali drukowanych liter E, e, Ё, ё, które zostały wcześniej przez niego ukryte.
8. Demonstracja nowej litery pisanej małej i wielkiej – porównanie jej z literą drukowaną.
  - Nauczyciel demonstruje, jak prawidłowo kreślić poznane litery – na tablicy, bez liniatury i w liniaturze, zwraca też uwagę na kierunek pisania. Omawia miejsce

zapisu litery małej i wielkiej w liniaturze. Następnie prosi, żeby uczniowie zabawili się w skojarzenia i pyta, z czym kojarzą im się poznane na lekcji litery.

9. Nauka pisania liter.

- Nauczyciel proponuje uczniom ćwiczenia w pisaniu bezśladowym: palcem w powietrzu, na blacie ławki, w pudełku z piaskiem lub kaszą manną.
- Następnie pyta, czy dzieci lubią masażyki, i zachęca je do narysowania palcem na plecach kolegi/koleżanki kształtu litery.
- Uczniowie otrzymują od nauczyciela karty pracy z ćwiczeniami w pisaniu na papierze: pisanie w liniaturze po śladzie i samodzielnie, pisanie małej i wielkiej litery w izolacji po śladzie i samodzielnie w liniaturze.
- Po zakończeniu ćwiczeń w pisaniu nauczyciel proponuje uczniom ćwiczenia śródlekcyjne „Literki”. Uczestnicy zabawy maszerują/truchtają po sali. Na sygnał nauczyciela tworzą ze swoich ciał litery alfabetu, które poda prowadzący (może to być E, e, Ё, ё lub inne litery alfabetu, które dzieci poznały na wcześniejszych lekcjach).

10. Kolejne ćwiczenie uczniowie wykonują na karcie pracy przygotowanej przez nauczyciela. Jest to pisanie nowej litery małej i wielkiej w połączeniu z innymi literami (pisanie sylab); pisanie wyrazów z nową literą – przepisywanie wyrazów (wzorów) i podpisywanie obrazków.

11. Ostatnie zadanie do wykonania to zadanie interaktywne na tablicy multimedialnej utrwalające znajomość poznanych liter. Nauczyciel prosi chętne dzieci o połączenie liter pisanych i drukowanych oraz układanie wyrazów z rozsypanek literowych.

12. Zadanie domowe: Karta pracy – pokoloruj lub wyklej drukowane litery E, e, Ё, ё.

- Zadanie domowe dodatkowe do wyboru:
- Poziom 1: Wypisz ze słownika rosyjsko-polskiego 10 nowych wyrazów zawierających literę jotowaną E, e lub Ё, ё wraz z tłumaczeniem.
- Poziom 2: Wypisz ze słownika rosyjsko-polskiego 10 nowych wyrazów zawierających literę jotowaną E, e lub Ё, ё i stwórz własne fiszki do nauki języka rosyjskiego.

13. Ewaluacja: Samoocena – kryteria sukcesu.

- Uczniowie uzupełniają kartę pracy z kryteriami sukcesu, oceniając poziom zdobytej podczas lekcji wiedzy (przy każdym punkcie NaCoBeZU, czyli na co będę zwracać uwagę powinna być grafika – kółko lub matrioszka, którą uczniowie będą kolorować na odpowiedni kolor). Kolor zielony oznacza, że dziecko świetnie poradziło sobie z realizacją zadania, kolor pomarańczowy mówi o tym, że należy jeszcze raz przećwiczyć lub powtórzyć dane kryterium, a kolor czerwony jest oznaką, że uczeń nie rozumie lub nie radzi sobie z realizacją tego zadania.

Cel: Poznają litery E, e, Ё, ё

NaCoBeZu:

Samoocena

- rozpoznają i nazywam drukowane litery E, e – Ё, ё .....
- rozpoznają i nazywam pisane litery E, e – Ё, ё .....

- zapisuję litery E, e – Ё, ё .....
- przepisuję wyrazy z literami E, e – Ё, ё .....
- podpisuję obrazki wyrazami .....

14. Zaśpiewanie na koniec ulubionej piosenki. Pożegnanie się wybranym zwrotem:

Пока́/До свидáния!

Komentarz metodyczny

Realizacja kompetencji kluczowych i umiejętności miękkich

- Uczeń ma jasno przedstawione kryteria sukcesu w formie tabelki. Wie, czego po danej lekcji nauczyciel od niego oczekuje, co podlega ocenie. Podawanie dzieciom kryteriów sukcesu jest również dobrą formą wdrażania dziecka do samooceny. Na koniec lekcji następuje ewaluacja, podsumowanie zdobytej wiedzy oraz samoocena. Nauczyciel powinien przeczytać dzieciom po kolei kryteria, jakie dla nich przygotował, a one samodzielnie decydują, w jakim stopniu opanowały/zrealizowały poszczególne kryteria, zamalowując okienko w rubryce samoocena na odpowiedni kolor.
- Uczeń w trakcie lekcji rozwija: kompetencje wielojęzyczności – posługiwanie się językiem obcym z wykorzystaniem środków językowych w komunikacji; kompetencje w zakresie uczenia się – poszukiwanie i korzystanie ze wskazówek oraz organizowanie własnego procesu uczenia się, a także kompetencje cyfrowe – korzystanie z narzędzi multimedialnych.
- Nauczyciel przykleja w różnych miejscach w sali drukowane litery poznane na wcześniejszych lekcjach. Dziecko, które spośród liter odnajdzie E, e, Ё, ё, otrzymuje nagrodę w postaci naklejki.
- Na tym poziomie nauki nauczyciel w trakcie lekcji powinien używać prostych zwrotów i komunikatów w języku rosyjskim, aby osłuchać i przyzwyczaić uczniów do reagowania i komunikowania się w języku obcym (np. *Смотрите..., Это буква ... больш́ая/мáленькая, Запиш́ите..., Сад́итесь/ Вста́ньте*).
- Podczas wykonywania masażyków (ćwiczenie śródlekcyjne) zaleca się, żeby uczniowie usiedli na dywanie jeden za drugim, tworząc pociąg lub okrąg. W ten sposób dzieci rysują na plecach swojego najbliższego sąsiada poznaną podczas lekcji literę. Ćwiczenia śródlekcyjne kształtują zdrowotny nawyk – dziecko nabiera umiejętności w obszarze higieny podczas wysiłku umysłowego.

Nauczanie zdalne

- W nauczaniu zdalnym bądź hybrydowym w celu opanowania umiejętności pisania i rozpoznawania liter dzieci mogą wykonywać różne ćwiczenia interaktywne, np. rozróżnianie i łączenie liter pisanych i drukowanych, układanie wyrazów z rozsypanek wyrazowych, zabawy interaktywne z wykorzystaniem nowych technologii cyfrowych, np. odnajdywanie liter rozsypanych w wirtualnej rzeczywistości (w parku, szkole itp.) i układanie z nich wyrazów. Ćwiczenie tego typu jest wykorzystywane również podczas lekcji w trybie stacjonarnym jako utrwalenie materiału. Wymienione ćwiczenia interaktywne nauczyciel powinien przygotować, dostosowując je do indywidualnych predyspozycji dzieci.
- Do prezentacji prawidłowego zapisu i łączenia liter podczas lekcji online, nauczyciel może wykorzystać tablet graficzny, który doskonale nadaje się do tego typu działań.

Warto przygotować też film instruktażowy przedstawiający prawidłowe kreślenie poznanych liter wraz z ćwiczeniami interaktywnymi (np. uczeń kreśli palcem daną literę na ekranie tabletu lub monitora).

Dostosowanie wymagań dla ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE)

- Ćwicząc wymowę, należy pamiętać, by nauczyciel był skierowany twarzą do ucznia z dysfunkcją słuchu. Uczeń może wtedy odczytywać słowa z ust nauczyciela. Dla ucznia słabowidzącego należy przygotować karty pracy z powiększoną czcionką.
- Uczniowi z ryzykiem dysleksji w lepszym zapamiętaniu informacji pomogą wymienione w scenariuszu ćwiczenia w pisaniu bezśladowym: palcem w powietrzu, na blacie ławki, w pudełku z piaskiem lub kaszą manną. Można też wydrukować powiększoną wersję wprowadzanych liter i pozwolić dziecku pokolorować je według własnego pomysłu lub wykleić plasteliną (w scenariuszu jest to propozycja pracy domowej).
- W czasie pracy na lekcji i podczas zmiany aktywności uczniów należy pamiętać o aranżacji przestrzeni z myślą o osobach z niepełnosprawnością ruchową.
- Oceniając prace uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, nauczyciel powinien brać pod uwagę nie tylko uzyskane przez nich efekty, ale przede wszystkim ich postępy w nauce i trudności, które musieli pokonać. Warto stosować pochwały, zachęcać i motywować do podejmowania wysiłku, a także kierować się założeniami oceniania kształtującego.
- Zadanie domowe dodatkowe jest propozycją dla uczniów zdolnych (ponadto zaznaczone są dwa poziomy trudności), ale wykonania tego typu ćwiczenia mogą podjąć się również inni uczniowie, za co powinni być docenieni i pochwaleni na forum klasy.
- Proponuje się, by nauczyciel w celu ułatwienia dzieciom ze SPE nauki artykulacji nowych słów zawierających samogłoski jotowane (np. gdy mają one problemy z dzieleniem wyrazów na sylaby), wprowadził na zajęciach łamańce językowe (*скороговорки*). Jeśli rusycysta dostrzeże brak śmiałości u dzieci ze SPE, może również włączyć wspomniany element w formie zabawy na lekcji.

Katarzyna Leśniak – absolwentka Instytutu Języków Obcych (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu) oraz Uniwersytetu Jagiellońskiego na kierunku filologia rosyjska. Posiada dodatkowe wykształcenie z zakresu wychowania przedszkolnego (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu) oraz z zakresu edukacji elementarnej – wychowanie przedszkolne i edukacja wczesnoszkolna (Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna w Brzegu). Od 2008 roku pracuje w Katolickiej Szkole Podstawowej im. ks. F. Błachnickiego w Nowym Sączu – początkowo jako nauczycielka języka rosyjskiego, a od 2013 spełnia się jako nauczycielka wychowawca w edukacji wczesnoszkolnej. Ma również doświadczenie w pracy m.in. jako lektor języka rosyjskiego w Centrum Językowym (Wyższej Szkoły Biznesu) w Nowym Sączu.

Piotr Tokarz – rusycysta. Z wykształcenia tłumacz języka rosyjskiego, w którym jest zakochany nieprzerwanie od ponad 10 lat. Dyplom licencjata (2013) oraz magistra (2015) filologii rosyjskiej otrzymał odpowiednio w Instytucie Języków Obcych (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu) i w Instytucie Filologii Wschodniosłowiańskiej (Uniwersytet Jagielloński). Swoje wykształcenie uzupełnił z pedagogiki (2017), uprawniającej go do wykonywania zawodu nauczyciela. Od 2016 roku posiada doświadczenie pracy jako korepetytor, nauczyciel czy wykładowca języka rosyjskiego w szkołach językowych, prywatnych i na uczelni. Dodatkowo odbywał liczne praktyki translatorskie, występował również w charakterze tłumacza konsekutywnego w ramach programu studyjnego Study Tours to Poland.